

STRATEGICKÉ
DOKUMENTY

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

OBSAH:

| Akční plán pro strategické suroviny |

| Navyšování klimatických cílů |

| Bezemisní vodík z jádra |

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

emise neklesají dostatečně rychle, devastující účinky klimatické změny vidíme téměř každý den a mezinárodně se mění politická nálada vůči klimatickým závazkům, jak v případě **příslibu Číny** dosáhnout klimatické neutrality v roce 2060, tak v kontextu voleb v USA konaných 3. listopadu, okomentoval **návrh** navýšit unijní emisní cíl do roku 2030 na 55 % místopředseda Komise Timmermans při videokonferenci s poslanci Evropského parlamentu. Posouzení dopadů předpokládá v každém scénáři posilování role elektřiny, v roce 2030 má tvořit 30% podíl na konečné spotřebě (234-239 Mtoe), v roce 2050 46-50 % (293-296 Mtoe), podíl obnovitelných zdrojů ve výrobě elektřiny má podle scénářů být v roce 2030 až 67 %. Analýzu potenciálu jednotlivých členských států Komise nezveřejnila, vydala ale obecné **hodnocení** vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z unijní perspektivy. Zhodnocení jednotlivých plánů, včetně pokynů k rozsahu investic a reforem potřebných k uvolnění potenciálu přechodu na čistou energii, předloží Komise 14. října spolu se zprávou o stavu energetické unie.

Výbor pro životní prostředí Evropského parlamentu **se vyslovil** pro navýšení dekarbonizačního cíle na 60 %, ukončení přímé a nepřímé podpory plynu v roce 2025 a vznik uhlíkového rozpočtu, který by stanovil celkové zbývající množství emisí skleníkových plynů pro unijní hospodářství, rozčleněné podle jednotlivých hospodářských odvětví. O **zprávě** Jytte Gutelandové bude plénum hlasovat 6. října. Legislativní návrhy pro naplňování navýšeného cíle, především návrhy na revize směrnic o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, představí Komise v červnu 2021.

Ve **sdělení** k surovinám Komise poznamenává, že se EU vystavuje riziku přesunutí své závislosti na fosilních palivech na suroviny, přičemž očekává do roku 2050 až desetinásobný nárůst poptávky po vzácných nerostech, potřebných např. na výrobu elektromobilů nebo větrných turbín. Kromě zvýšení těžby primárních surovin z evropských zdrojů počítá Komise do konce příštího roku s vývojem kritérií udržitelného financování podle taxonomie pro těžební a zpracovatelské odvětví.

Příjemné čtení a pěkný podzim přeje,

Zuzana Krejčířková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Jaroslav Malsa | Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Jan Prášil |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

AKČNÍ PLÁN PRO STRATEGICKÉ
SUROVINY

V souvislosti s ambicemi v oblasti klimatu rychle roste poptávka po nerostných surovinách, které jsou nezbytné pro celou řadu průmyslových systémů. Úspěšný přechod na čisté a digitální technologie je tak podmíněn zabezpečením udržitelných dodávek kritických surovin. S cílem zajistit udržitelnost v celém hodnotovém řetězci, snížit závislost na dovozu ze třetích zemí a posílit autonomii EU předložila Evropská komise dne 3. září **akční plán pro kritické suroviny**, včetně seznamu kritických surovin k roku 2020. Zároveň zveřejnila **prognostickou studii o kritických surovinách pro strategické technologie a odvětví z hlediska let 2030 a 2050**.

Kritické suroviny jsou nezbytné pro fungování celé řady nízkouhlíkových technologií. K výrobě vodíkových palivových článků a elektrolyzérů jsou zapotřebí platinové kovy, k výrobě baterií pro elektromobily lithium. Křemíkový kov se využívá k výrobě polovodi-

čů. Nárůst ve využívání surovin může způsobit, že zátěž, která je spojená se snižováním emisí, se přenesle do jiné části hospodářského řetězce a způsobí jiné environmentální problémy.

Seznam kritických surovin, tj. surovin, u kterých hrozí vysoké riziko nedostatečných dodávek, přehodnocuje Komise každé tři roky. Specifikace přispívá k určení investičních potřeb v oblasti těžby a zpracování a k nasměrování oblastí výzkumu a inovací v rámci programů Horizont 2020, Horizont Evropa a vnitrostátních programů. Aktualizovaný seznam obsahuje 30 kritických surovin. Nově bylo doplněno mimo jiné lithium, které má zásadní význam pro přechod na elektromobilitu. Komise uvádí, že do roku 2030 bude v souvislosti s elektromobilitou potřeba až 18krát více a do roku 2050 až 60krát více lithia ve srovnání s dnešními potřebami celé ekonomiky EU.

Akční plán navrhuje deset opatření, která mají zajistit diverzifikaci dodávek ze třetích zemí, snížení závislosti na primárních surovinách zajištěním oběhového využívání zdrojů a rozvoj vlastních kapacit EU pro těžbu a zpracování surovin. V zájmu lepšího využívání do-

mácích zdrojů bude Komise spolupracovat s regiony při určování těžebních a zpracovatelských projektů, které by mohly být zahájeny do roku 2025. V souladu se Zelenou dohodou pro Evropu se Komise hodlá zaměřit na oběhovost a udržitelnost celého hodnotového řetězce. Do konce roku 2021 by Komise formou aktů v přenesené pravomoci měla předložit kritéria udržitelného financování, zaměřená na taxonomii, pro těžební průmysl a zpracovatelské odvětví. Rovněž zmapuje potenciál druhotných surovin ze zásob a odpadů v EU, aby bylo možné do roku 2022 určit životaschopné projekty využití odpadů.

Dne 29. září Komise zahájila **Evropskou alianci pro suroviny** (ERMA). Jejím cílem je podpořit spolupráci všech zúčastněných subjektů, vč. členských států, regionů, podniků, EIB i občanské společnosti, a zmobilizovat investiční příležitosti v celém hodnotovém řetězci, od těžby až po recyklaci.

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJNavyšování cílů
pro rok 2030Distribuce úsilí
o snižování emisíPozice Evropského
parlamentuDosažení emisního
cíle do roku 2020

NAVYŠOVÁNÍ CÍLŮ PRO ROK 2030

Evropská komise dne 17. září představila **plán na snížení emisí skleníkových plynů v EU do roku 2030**. Na základě posouzení sociálních, hospodářských a environmentálních dopadů došla k závěru, že navýšení současného emisního cíle EU je realistické a proveditelné. Konkrétně navrhuje snížení emisí nejméně o 55 % ve srovnání s rokem 1990. V této souvislosti předkládá soubor požadovaných opatření pro všechna dotčená hospodářská odvětví a avizuje revize klíčových právních předpisů.

Komise konstatuje, že pro dosažení ambiciózního cíle budou zapotřebí opatření ve všech hospodářských odvětvích (což se týká průmyslu, dopravy, zemědělství a sektoru budov), přičemž zásadní k dosažení klimatické neutrality je dekarbonizace dodávek energie. Po posouzení dopadů v jednotlivých sektorech hodlá Komise předložit legislativní návrhy do června 2021, včetně revize EU ETS (rozšíření na sektory dopravy a budov), LULUCF, úpravy nařízení o sdílení úsilí snižování emisí, revize směrnice o energetické účinnosti a směrnice o OZE a zpřísnění emis-

ních standardů pro silniční vozidla. Všechny tyto právní předpisy bude třeba aktualizovat tak, aby odrážely nový ambiciózní cíl snížení emisí, přičemž budou zahrnuty uvolňované i pohlcované emise.

Komise předpokládá, že revize příslušných právních předpisů by mohla zahrnovat zvýšení cílů EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti. Z posouzení dopadů vyplývá, že pro dosažení 55% cíle snížení emisí skleníkových plynů bude nutné zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů, a to na cca 38 % až 40 % hrubé konečné spotřeby. Zároveň by se měla dále snižovat spotřeba energie, aby se do roku 2030 dosáhlo úspor ve výši 36 % až 37 % v oblasti energetické účinnosti. Navýšení úsilí v oblasti energetické účinnosti a OZE hodlá Komise podpořit novými iniciativami jako je renovační vlna a strategie pro výrobu energie na moři.

Komise konstatuje, že ambiciózní dekarbonizace si v příštích deseti letech vyžádá navýšení investic do energetického systému. Konkrétně každý rok o 350 miliard eur více než v předchozím období let 2011 až 2020. Investice by měly směřovat především do propojení, nových kapacit nahrazujících staré elek-

trárny a průmyslové zařízení a do renovace budov.

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJNavyšování cílů
pro rok 2030Distribuce úsilí
o snižování emisíPozice Evropského
parlamentuDosažení emisního
cíle do roku 2020

DISTRIBUCE ÚSILÍ O SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Komise zároveň zveřejnila **hodnocení vnitrostátních plánů členských států v oblasti energetiky a klimatu (NIKEP)**

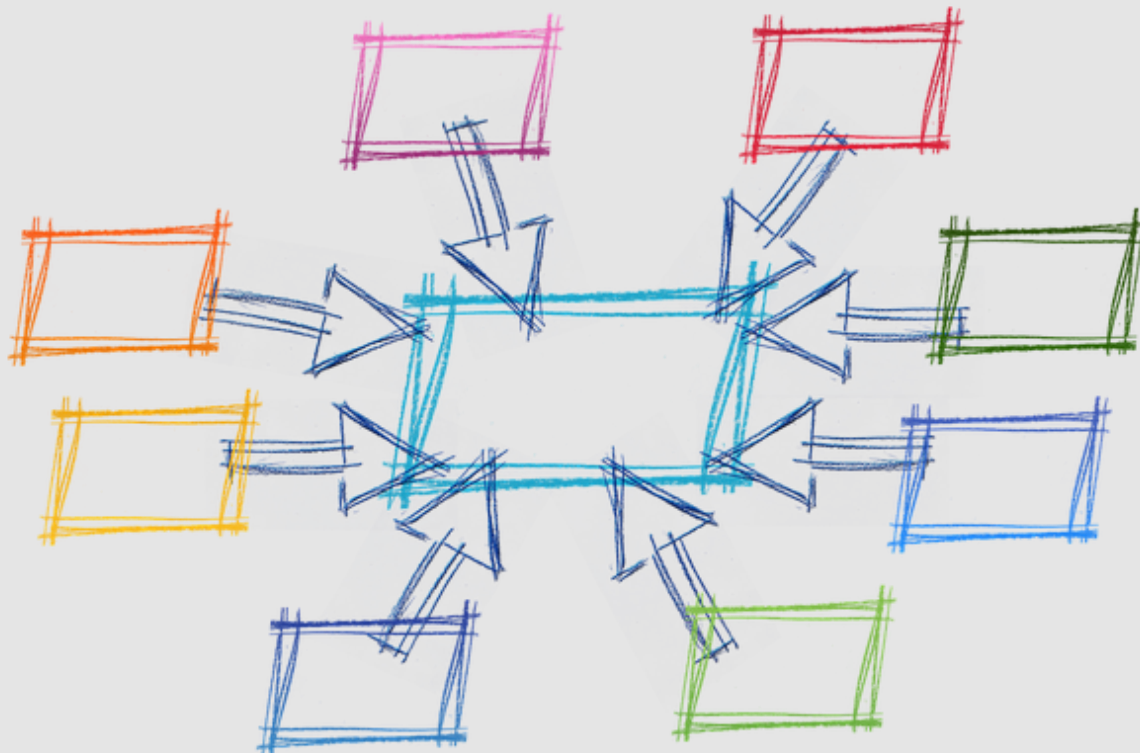
na období 2021 až 2030, které předložilo 27 členských států v souladu s požadavky nařízení o správě energetické unie.

Z posouzení vyplývá, že EU jako celek by mohla stávající emisní cíl do roku 2030 ve výši 40 % překročit, a to zejména díky plá-

novanému podílu energie z obnovitelných zdrojů v EU, který by mohl do roku 2030 dosáhnout 33,7 %, což překračuje současný cíl ve výši 32 %.

Nicméně pokud jde o energetickou účinnost, nejsou evropské ambice stále naplňovány. Dne 14. října Komise v rámci zprávy o stavu energetické unie zveřejní posouzení z pohledu jednotlivých členských států. NIKEP by se v čase měly aktualizovat, přičemž odevzdání návrhu aktualizace Komisi je plánované na rok 2023, přijetí pak na rok 2024.

Kromě toho Komise hodlá v návaznosti na předložení legislativních návrhů v červnu 2021 přezkoumat dopady navýšení ambicí snižování emisí na úrovni členských států a zvážit otázky související s distribucí úsilí. V této souvislosti posoudí i způsob rozdělení příjmů z tvorby cen uhlíku mezi členské státy a EU v podobě vlastních zdrojů.

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJNavyšování cílů
pro rok 2030Distribuce úsilí
o snižování emisíPozice Evropského
parlamentuDosažení emisního
cíle do roku 2020

POZICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Komise navrhuje zahrnout nový revidovaný cíl snižování emisí skleníkových plynů pro rok 2030 do nařízení o právním rámci pro klima. Zprávu Evropského parlamentu ohledně rámce pro dosažení klimatické neutrality vypracovala ve Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) švédská europoslankyně Jytte Gutelandová (S&D).

Členové výboru ENVI se na zasedání dne 11. září shodli na požadavku 60% snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030. Zároveň Komisi vyzvali, aby na základě posouzení dopadů navrhla průběžný klimatický cíl pro rok 2040. Dále podpořili přenesení odpovědnosti za dosažení klimatické neutrality do roku 2050 na vnitrostátní úroveň.

Na rozdíl od návrhu Komise vyslovili požadavek, aby klimatické neutrality roku 2050 bylo dosaženo jak na úrovni EU, tak v jednotlivých členských státech. Následně, po roce 2050, by měl být zaveden cíl pro záporné emise, což znamená, že členské státy by měly zajis-

tit, že pohlcování emisí skleníkových plynů převyšují jejich uvolňování.

O finální pozici Evropského parlamentu budou europoslanci hlasovat na říjnovém plenárním zasedání, přičemž výbory ITRE a TRAN ve svých stanoviscích podpořily emisní cíl do roku 2030 ve výši 55 %.

Při snaze Komise o ambiciósní navyšování klimatických cílů do roku 2030 je podle Skupiny ČEZ nutné zohlednit požadavky na dekarbonizaci všech sektorů ekonomiky, nejen energetiky a ostatních průmyslových odvětví. K tomu ostatně dospěla i samotná Komise, když představila svůj plán na snížení emisí skleníkových plynů v EU do roku 2030. K dosažení vyššího dekarbonizačního cíle do roku 2030 však bude rovněž nutné zohlednit překryvy jednotlivých politik EU v oblasti navyšování podílu OZE na konečné hrubé domácí spotřebě v EU spolu s podporou větší míry energetických úspor.

Pokud jde o zprávu Evropského parlamentu, jmenovitě výboru ENVI, ohledně rámce pro dosažení klimatické neutrality, zastává Skupina ČEZ názor, že jednotlivé cíle pro oblast energetické účinnosti, OZE a snižování emisí

uhlíku by měly být nastaveny na úrovni EU, nikoliv na úrovni národní. Jedině tak bude možné zohlednit specifika jednotlivých členských států i strukturu jejich národních hospodářství. Navíc, tento závěr podporuje i existující právní úprava EU v podobě nařízení o správě energetické unie, které bylo přijato v roce 2018 a které vychází z principu nastavení národních příspěvků do unijních cílů prostřednictvím vnitrostátních plánů.

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJNavyšování cílů
pro rok 2030Distribuce úsilí
o snižování emisíPozice Evropského
parlamentuDosažení emisního
cíle do roku 2020

DOSAŽENÍ EMISNÍHO CÍLE DO ROKU 2020

V souvislosti s navyšováním emisního cíle pro nadcházející desetiletí stojí za povšimnutí **zpráva** Evropské agentury pro životní prostředí (EEA), že EU jako celek překoná svůj 20% emisní cíl do roku 2020.

Podle předběžných údajů v roce 2019 byly celkové emise přibližně o 24 % nižší než v roce 1990, a pokud by byly započteny údaje z Velké Británie, dosáhla by Evropa dokonce 26% snížení. Pod hranicí 20 % zůstávají emise v EU již od roku 2014.

Agentura EEA hodnotí trend snižování emisí jako stálý a nezávislý na hospodářském růstu. Stojí za ním především zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie a odklon od fosilních zdrojů, který souvisí se zvýšenou cenou uhlíkových emisí.

**Dopad pandemie
Covid-19 na světový
trh s elektrickou
energií****DOPAD PANDEMIE COVID-19
NA SVĚTOVÝ TRH S ELEKTRICKOU
ENERGIÍ**

Celý svět čelí zcela bezprecedentní výzvě v podobě pandemie nemoci Covid-19, způsobené novým typem koronaviru. Situace, nesrovnatelná s prakticky žádnou celosvětovou událostí z pohledu několika generací, pochopitelně krom jiného zasáhla i trh s elektrickou energií. Mezinárodní energetická agentura (IEA) začala zpracovávat a měsíčně aktualizovat stručný přehled vývoje na tomto trhu, který je námětem aktuálního vydání bulletinu.

Jaký dopad měla na elektrickou energii opatření, spočívající v uzavření světových ekonomik?

Poptávka po elektřině během lockoutu spadla na úroveň, odpovídající obvyklé nedělní spotřebě. Nefungující průmysl a služby byly pouze částečně nahrazeny zvýšením poptávky ze strany domácností. První známky oživení nastaly až v dubnu poté, co došlo ke zmírnění opatření v Itálii a zejména v Německu. Si-

tuace se nadále zlepšila v průběhu následujícího měsíce, kdy docházelo k uvolňování v dalších průmyslových zemích, jako je Indie, Francie, Španělsko nebo Spojené království. Ve většině zemí pak byla v červnu hodnota poptávky po elektřině pouze o 10 % nižší než v červnu předchozího roku, v červenci pak v rámci zemí EU byla nižší pouze o 5 % (v Indii dokonce byla takřka totožná). Evropskou výjimkou byla Itálie, kde zůstávala v platnosti přísnější omezení chodu společnosti. Indie na začátku srpna krátce vykázala dokonce vyšší hodnoty než v srpnu roku 2019, ovšem poté se vinou rostoucího počtu nakažených v průmyslových státech Gudžarát a Maháráštra opět propadla pod tuto hodnotu. Dřívější zmrazení ekonomiky v Číně vedlo již v únoru k 13% propadu poptávky po elektřině. Na nízké spotřebě se však podepsala i mírnější zima - IEA na to konto uvádí, že dopad pandemie přispěl k celkové hodnotě 10 %. V květnu již Čína vykázala o 4 % vyšší poptávku než v roce 2019, v tomto případě se opět na růstu podílelo teplejší počasí, ovšem s opačným znaménkem – k nárůstu přispělo četnější používání klimatizace. IEA se domnívá, že reálný výsledek je asi o 1 % nižší poptávka. V červnu a červenci

již hodnoty, očištěné od vlivu počasí, zůstávaly vyšší než v roce 2019.

Jak se lockdown podepsal na energetickém mixu?

Zpráva IEA uvádí, že napříč všemi hlavními regiony došlo ke změně energetického mixu směrem k energii z obnovitelných zdrojů (OZE). Jejich výhody spočívají v nízkých provozních nákladech a přednostním přístupu do sítě. Například ve Spojených státech v březnu zůstal primárním zdrojem energie zemní plyn, ovšem OZE výrazně převyšovaly podíl uhelných elektráren od okamžiku, kdy byla zavedena první omezující opatření. Podobná situace v USA vládla i v květnu a červnu, i přes pravidelný pokles energie z větrných elektráren, který je pro toto období typický. V červenci překročil podíl zemního plynu na uspokojování poptávky po elektřině 50% hranici, ale především došlo k návratu energie z uhlí a jádra na předchozí pozici, částečně i kvůli obvyklému poklesu energie z větru a vody. Podíl OZE rostl i v Indii, ale v této zemi si uhelné elektrárny ponechaly svůj dominantní vliv, který se pohybuje okolo 70 %. Obnovitelné zdroje energie rostly na-

Dopad pandemie Covid-19 na světový trh s elektrickou energií

příklad i v Číně, zejména díky výkonu hydroelektrárén na obří přehradě Tři soutěsky. Totožná situace panovala i v Evropské unii, kde od února do prvního týdne v červnu týdenní produkce OZE převyšovala výrobu z fosilních paliv. V červnu se zároveň druhým největším zdrojem energie stal zemní plyn, což bylo ovšem částečně způsobeno plánovanou údržbou jaderných elektrárén v tomto období. Od druhého týdne v červenci ovšem produkce elektřiny z fosilních paliv opět předstihla OZE, jedním z faktorů byl i červencový pokles výroby elektřiny z větrných elektrárén.

Jak si během zmrazené ekonomiky celkově vedly obnovitelné zdroje elektřiny?

Zpráva IEA se zvláště věnuje vývoji na poli obnovitelných zdrojů energie (OZE). Jak autoři zdůrazňují, výkony OZE závisí na mnoha faktorech, jako jsou povětrnostní podmínky nebo celková poptávka po elektřině. V některých evropských zemích pak OZE během lockdownu zaznamenaly nové rekordy. Jedná se například o Itálii, Španělsko ne-

bo Německo. Podíl OZE na celkovém energetickém mixu obecně rostl, na vysokých hodnotách ovšem zůstal i po zmírnění restriktivních opatření. Obecně například narostla výroba energie z fotovoltaiky. Vlivem příznivého počasí pak v některých týdnech dokonce došlo k poměrně neobvyklé situaci, kdy rostla zároveň produkce solární i větrné energie. Tento jev ovšem pochopitelně nesouvisí

s pandemií Covid-19.

A jak se omezení projevila v České republice?

Měsíční přehled IEA nesleduje detailně poměry ve všech státech EU, představu o důsledcích pandemie si však můžeme učinit z údajů, které zveřejnil tuzemský regulátor ERÚ v druhé polovině srpna. Podle čtvrtletní statistické zprávy ERÚ se v prvním čtvrtletí snížila spotřeba o 1 % a výroba o 6,8 % oproti stejnému období loňského roku. Ve druhém čtvrtletí se dopad ještě prohloubil. V případě spotřeby nastal pokles o 9,6 %, výroba pak klesla dokonce o 12 %. V tomto období také klesala spotřeba u všech kategorií odběratelů včetně maloodběratelů – živnostníků, s výjimkou domácností – lidé „doma“ spotřebovali o 1 % více energií. Pokud jde o typy zdrojů, největší pokles nastal u uhelných parních elektrárén (v prvním čtvrtletí přes 12 %, ve druhém dokonce o více než 25 %). O téměř 6 % méně elektřiny vyrobily i jaderné elektrárny. Naopak se v obou čtvrtletích zvýšila výroba v paroplynových elektrárnách, a to až o 1/3.

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJPozice EP k Fondu
pro spravedlivou
transformaci

POZICE EP K FONDU PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI

Evropský parlament na plenárním zasedání dne 16. září přijal svoji vyjednávací pozici ohledně Fondu pro spravedlivou transformaci (JTF). Europoslanci podpořili možnost využití finančních prostředků tohoto fondu pro investice do projektů v oblasti zemního plynu. Zároveň požadují navýšení finančních zdrojů JTF.

Řeckému europoslanci M. Kefalogiannisovi (EPP), který byl ve Výboru pro regionální rozvoj (REGI) zodpovědný za vypracování zprávy, se podařilo vyjednat kompromisní znění pozměňovacích návrhů a zajistit nadpoloviční počet hlasů pro podporu investic v oblasti zemního plynu. Zpráva byla přijata poměrem hlasů 417 pro, 141 proti a 138 europoslanců se hlasování drželo.

Ve své vyjednávací pozici Evropský parlament požaduje pro regiony vysoce závislé na těžbě a spalování uhlí možnost využít fi-

nanční prostředky JTF na investice do projektů v oblasti zemního plynu, a to za podmínky, že jsou environmentálně udržitelné v souladu s nařízením o taxonomii, přinesou významné snížení skleníkových plynů a splňují některé další podmínky. Tento pozměňovací návrh podpořily frakce lidovců (EPP), Evropských konzervativců a reformistů (ECR) a skupina Identita a demokracie (ENF). Také někteří členové frakce Sociálních demokratů (S&D) a Obnovy Evropy (RE) hlasovali pro podporu investic v oblasti zemního plynu.

Europoslanci dále podpořili vytvoření mechanismu ekologického odměňování, který umožní přidělit 18 % celkových zdrojů JTF státům, které své emise skleníkových plynů snižují nejrychleji. Zároveň jejich stanovisko ohledně omezení možnosti čerpání z JTF těm členským státům, které se dosud nezávázaly ke splnění vnitrostátního cíle klimatické neutrality do roku 2050, je shodné s pozicí Rady. Obě instituce se shodnou na limitu 50 % národního přídělu do doby, než tyto státy uvedou cíl přijmou.

Členské státy schválily vyjednávací pozici Rady již v červnu, a tak se předpokládá, že

interinstitucionální jednání ohledně finální podoby JTF budou zahájena co nejdříve. Rada v souladu s původním návrhem Komise investice do fosilních paliv a do jaderné energie vyloučila.

Otázka finančních zdrojů bude předmětem souběžných jednání o víceletém finančním rámci, a to vzhledem ke skutečnosti, že JTF je propojen s víceletým finančním rámcem na období 2021 až 2027 a s nástrojem na podporu oživení Next Generation EU.

Situace v ČR, stanovisko vlády a pozice ČEZ

Pozice ČEZ se v hlavních bodech shoduje se stanovisky vlády ČR. Posun při vyjednávání nařízení považuje ČR za uspokojivý. ČR nesouhlasí s povinnými transfery do JTF z ostatních fondů koheze EFRR a ESF+. Dle posledního vývoje by se v případě převodů do JTF mělo jednat o převody dobrovolné. ČR by uvítala možnost prodloužit období, během něž bude možné prostředky z JTF využít i za rámec příštího víceletého finančního rámce, tj. za roky 2027 a dále, minimálně do roku 2030. To by umožnilo realizovat

STRATEGICKÉ
DOKUMENTYAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Pozice EP k Fondu
pro spravedlivou
transformaci

v rámci spravedlivé transformace i rozsáhlejší investice, jež vyžadují delší období na komplexní přípravu.

ČR paralelně s projednáváním návrhu nařízení o JTF na půdě EP připravuje pod vedením MMR a ve spolupráci s MŽP, MPO a dotčenými kraji i za účasti potenciálních budoucích žadatelů plán pro spravedlivou územní transformaci, který bude projednán s EK a na jehož základě bude stanoveno, na jaké oblasti budou dotace určeny. Za účelem čerpání dotací z JTF bude v ČR vytvořen nový, samostatný operační program.

ČEZ se jednání účastní spolu s ostatními potenciálními investory a připravuje projekty, jež by mohly být z prostředků Fondu pro spravedlivou transformaci spolufinancovány.

Rozsudek Soudního
dvora EU

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA EU

Soudní dvůr EU definitivně **zamítl** žalobu Rakouska ohledně britské veřejné podpory pro jadernou elektrárnu Hinkley Point C (HPC). Potvrdil tak rozhodnutí Evropské komise, že projekt je v souladu s pravidly EU pro veřejnou podporu.

Veřejná podpora, kterou Evropská komise schválila v říjnu 2014, se týká tří oblastí a bude poskytnuta provozovateli bloku C, tj. dceřiné společnosti EDF - společnosti NNB Generation. Cílem prvního opatření je prostřednictvím rozdílové smlouvy zaručit cenovou stabilitu pro prodej elektřiny vyráběné v jaderné elektrárně HPC. Druhé opatření zaručuje nárok na vyrovnání ze strany státu pro případ předčasného ukončení provozu jaderné elektrárny z politických důvodů. A do třetice Velká Británie poskytne státní záruku za dluhopisy, které vydá provozovatel bloku C.

Rakousko se neúspěšně domáhalo zrušení rozhodnutí Komise u Tribunálu EU. Ten však v rozsudku z července 2018 žalobu zamítl.

O zdůvodnění rozsudku jsme psali v [bulletinu Energetika v EU](#). Tribunál mimo jiné uvedl, že Komise se nedopustila pochybení, když měla za to, že Velká Británie je oprávněná definovat rozvoj jaderné energie jako předmět veřejného zájmu, i když tento postoj nesdílí všechny členské země EU.

Soudní dvůr EU byl v opravném prostředku

požádán o odpověď na otázku, k níž zatím neexistuje judikatura, zda výstavba jaderné elektrárny může být předmětem veřejné podpory schválené Komisí na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Zamítnutím kasačního opravného prostředku Soudní dvůr na tuto otázku odpověděl kladně.

Soudní dvůr EU odmítl jako neopodstatněné jednotlivé argumenty Rakouska vycházející z toho, že výstavba nové jaderné elektrárny nepředstavuje cíl společného zájmu. Dotčené ustanovení SFEU nevyžaduje, aby zamýšlená podpora sledovala cíl společného zájmu. Zároveň

Soudní dvůr potvrdil, že při neexistenci zvláštních pravidel pro státní podporu ve Smlouvě o Euratomu jsou pravidla pro veřejnou podporu podle SFEU použitelná v odvětví jaderné energie.

Rozhodnutí Soudního dvora zároveň objasnilo, že Smlouva o Euratomu nevylučuje použití pravidel unijního práva v oblasti životního prostředí v tomto odvětví. Veřejnou podporu pro hospodářskou činnost spadající do odvětví jaderné energie, jejíž přezkum by ukázal, že je v rozporu s pravidly v oblasti životního prostředí, proto nelze prohlásit za slučitelnou s vnitřním trhem.

Bezemisní vodík
z jádra

BEZEMISNÍ VODÍK Z JÁDRA

Dne 8. září zveřejnila francouzská vláda **národní vodíkovou strategii**. Do rozvoje výroby bezuhlíkového vodíku hodlá do roku 2030 investovat 7 miliard eur. Tato investice by měla pomoci dekarbonizaci průmyslu, rozvoji vodíkové mobility se zaměřením na nákladní dopravu a podpoře výzkumu a inovací. Francouzská vláda předpokládá, že čisté vodíkové technologie zajistí snížení emisí o 6 Mt CO₂ a příležitost pro vytvoření 50 000 až 150 000 nových pracovních míst.

Francie plánuje do roku 2030 instalovat elektrolýzery s výrobní kapacitou 6,5 GW. Pro výrobu bezemisního vodíku hodlá využívat elektřinu vyrobenou na domácí půdě. Přičemž hlavním zdrojem výroby elektřiny je ve Francii jaderná energie. Na celkové výrobě se podílí z více jak 70 %, konkrétně v roce 2018 podíl činil 71,7 %. Do roku 2035 by se podíl jaderné energie na výrobě elektřiny měl snížit na 50 %.

Strategie EU pro vodík, kterou zveřejnila Komise v červenci, pracuje s kategoriemi obno-

vitelný a nízkouhlíkový vodík. Neobsahuje ale žádný odkaz na výrobu vodíku z elektřiny z jaderných zdrojů. Za prioritu označuje rozvoj obnovitelného vodíku vyráběného především z větrné a solární energie. Zároveň předložená strategie EU připouští, že ve střednědobém časovém horizontu bude zapotřebí i tzv. nízkouhlíkový vodík, mezi který (vedle tzv. modrého vodíku) řadí také vodík vyráběný elektrolýzou z elektřiny, jejíž výroba produkuje výrazně méně emisí skleníkových plynů než současná výroba z fosilních paliv.

Zůstává otázkou, do jaké míry dosáhnou francouzské projekty na výrobu vodíku při využití elektřiny z jádra na finanční podporu EU. O tom, zda jádro bude v rámci taxonomie zařazené na seznam přechodných aktivit, bude na základě technické zprávy JRC rozhodovat Komise, a to společně s odborníky na radiační ochranu a nakládání s radioaktivními odpady, jakož i experty na oblast životního prostředí. Předpokládá se, že technická zpráva JRC bude k dispozici začátkem roku 2021.

**Energetická účinnost
budov****ENERGETICKÁ ÚČINNOST BUDOV**

Evropský parlament podpořil chystanou iniciativu **renovační vlna** a důsledné uplatňování zásady **energetická účinnost v první řadě (E1st)**. Dne 17. září schválili europoslanci **zprávu** z vlastní iniciativy (INI) ohledně maximalizace potenciálu energetické účinnosti budov v EU.

Zpráva, kterou vypracoval irský europoslanec Ciarán Cuffe (Zelení), byla přijata 526 hlasy, 77 europoslanců bylo proti a 99 se hlasování zdrželo.

Europoslanci požadují zavedení a postupné zvyšování standardů energetické náročnosti v rámci revize směrnice o energetické účinnosti (EED) a energetické náročnosti budov (EPBD) tak, aby právní předpisy byly sladěny s ambicemi v oblasti klimatu.

Zároveň vyzvali členské státy, aby jako součást svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (NIKEP) zavedly pracovní plán pro postupné vyřazování technologií založených na fosilních palivech, přičemž potvr-

dili své rozhodnutí důsledně sledovat provádění těchto plánů a vymáhat opatření revidovaných směrnic.

Zpráva o maximalizaci potenciálu energetické účinnosti budov předchází iniciativu **renovační vlna**, kterou Komise plánuje předložit

dne 14. října. Zacílení na energetickou náročnost budov hodlá pojmut v širším kontextu jako příležitost pro uplatnění obnovitelných zdrojů energie, včetně zavádění technologií vyspělého dálkového vytápění, využití digitalizace, principů oběhového hospodářství či udržitelné mobility.

